

FR. MEHRING TOISESTA DUUMASTA

Saksalaisen sosialidemokraattisen aikakauslehden „Die Neue Zeit” eräässä viime numerossa * on julkaistu pääkirjoitus, jossa on tämän aikakauslehden tavanomaisen pääkirjoitusten kirjoittajan Franz Mehringin tavanomainen nimimerkki. Kirjoittaja mainitsee, että tavallisessa budjetin johdosta käydyssä keskustelussa sosialidemokraattipuhujat Singer ja David käyttivät tilaisuutta hyväkseen osoittaakseen, kuinka sitkeästi viime vaaleissa muka tappion kärsinyt sosialidemokratia puolustaa proletaarisia asemiaan. Sitä vastoin saksalaiset liberaalit, jotka tekivät vaaleissa liiton hallituksen kanssa klerikaalista „keskustaa” vastaan ja sosialidemokratiaa vastaan, joutuivat taantumuksen nöyryytettyjen liittolaisten surkeaan asemaan. „Liberaalinen porvaristo”, sanoo Mehring, „palvelee Itä-Elben junkkereita nöyränä orjattarena (saksankielinen „Dirne” merkitsee oikeastaan „itseäänmyyvää naista”) saaden näiltä palkakseen jonkinlaisia almuja”.

Siteeraamme tarkalleen nämä kirpeät sanat osoittaaksemme lukijoille havainnollisesti, kuinka liberaaleja koskevan kysymyksen sosialidemokraattinen asettelu Saksassa eroaa sävynsä ja sisältönsä puolesta siitä asettelusta, joka voidaan nykyisin tavata usein venäläisissä kadettilehdissä. Kuten tunnettua, Saksassa toimeenpantujen vaalien tulosten johdosta nämä sanomalehdet alkoivat veisata aivan

* № 23 (25. Jahrg., Bd. 1) („Uusi Aika”. 25. vuosikerta, I osa. Toim.) maaliskuun 6 piltä 1907.

toista virttä, alkoivat kirjoittaa sosialidemokratian virheistä, kun se muka hyljeksi porvarillista demokratiaa tai otti tähän nähden „yksipuolisesti vihamielisen asenteen” j.n.e.

Mutta tämä sivumennen. Meitä ei kiinnosta tässä Mehringin arvio saksalaisesta liberalismista, vaan Venäjän Duumasta ja *venäläisestä liberalismista*, jonka tunnuksia („on varjeltava Duumaa”, tehtävä „myönteistä työtä”) hän erittelee erittäin osuvasti ja selvästi.

Esitämme Mehringin kirjoituksen koko toisen osan käännöksen kokonaisuudessaan.

SAKSALAINEN LIBERALISMI JA VENÄJÄN DUUMA

...Jotta voitaisiin käsittää noiden väittelyjen * koko ääretön tyhjämpäiväisyys, on hyödyllistä luoda silmäys Berliinin yhdistettyihin maapäiviin, siihen, mitä oli 60 vuotta sitten, jolloin porvaristo ensi kerran varustautui parlamenttitaisteluun. Siihenkin aikaan oli porvaristossa kovin vähän sankaruutta. Marx luonnehtii sitä seuraavasti: „Se on vailla luottamusta itseensä, vailla luottamusta kansaan, se murisee huippukerroksille ja pelkää alimpia kerroksia, suhtautuu itsekkäästi kumpaankin ja käsittää itsekkyytensä, on vallankumouksellinen vanhoillisten suhteen ja vanhoillinen vallankumouksellisten suhteen; se ei luota omiin tunnuksiinsa, pelkää maailman hirmumyrskyä ja käyttää sitä hyväkseen; se on vailla kaikkea tarmoa, on sisimmässään pelkkää plagiaattia, se on matalamielinen, sillä sillä ei ole mitään omaperäistä, se on omaperäinen matalamielisyydessään, tinkii itsensä kanssa; se on vailla aloitteellisuutta, vailla maailmanhistoriallista kutsumusta — aivan kuin vanhus, jota painaa kirous ja joka on tuomittu turmelemaan elämää uhkuvan kansan ensimmäisiä nuoruudeninnostuksen purkauksia ja alistamaan niitä vanhuksenpyyteilleen — silmätön, korvaton, nenätön vanhus — täydellinen raunio”¹³³.

Ja kuitenkin, tuosta kaikesta huolimatta silloinen porvaristo osasi olla päästämättä rahaa käsistään ja supistaa kuninkaan sekä junkkerien tuloja niin kauan kuin sen omia oikeuksia ei oltu turvattu; mieluummin se kärsi kuninkaan

* Kysymys on valtiopäivillä budjetin johdosta käydyistä väittelyistä.

epäsuosiota kuin auttoi kuningasta esikoisoikeutensa hinnalla pelastumaan vararikosta.

Nykyisiin vapaamielisiin verrattuna olivat yhdistettyjen maapäivien liberaalit silloin ainakin tarkkanäköisempiä. He sylkäsivät „myönteisestä työstä” lörpöttelylle ja pitivät parempana jarruttaa itäisen rautatien rakentamista, joka oli siihen aikaan maan hyvinvoinnille niin tärkeä asia, kuin suostua luopumaan perustuslaillisesta oikeudestaan.

Tuo aika muistuu mieleen sitäkin suuremmalla syyllä, kun budjettiväittelyt valtiopäivillä päättyivät juuri samaan aikaan, kun avattiin Venäjän toinen Duuma. On selvää, että Venäjän vallankumouksen parlamenttistoria on tähän asti muistuttanut enemmän Preussin vuoden 1848 vallankumouksen parlamenttistoriaa kuin Ranskan vuoden 1789 vallankumouksen parlamenttistoriaa; eräässä suhteessa Venäjän ensimmäisen Duuman historia muistuttaa hämmästyttävästi aikoinaan Berliinin teatterissa kokoontuneen surullisenkuuluisan „sovitelijain kokouksen” historiaa, muistuttaa sitä yksityiskohtia myöten, aina veromaksuista-kieltäytymiskehoitukseen saakka, joka kaikui kuuroille korville ja jonka perustuslaillis-demokraattinen enemmistö esitti hajallelaskemisen jälkeen. Preussissakin oli hallituksen koollekutsumilla toisilla maapäivillä, samoin kuin nykyisellä Venäjän Duumalla, selvempi oppositioväritys; ja sitten kuukauden kuluttua ne taas hajotettiin asevoimin. Kuuluu paljon ääniä, jotka ennustavat myös Venäjän uudelle Duumalle samaa kohtaloa. Mutta ylen viisaat liberaalit antavat mainion neuvon: varjelkaa Duumaa ja hankkikaa kansan luottamus tekemällä „myönteistä työtä”. Siinä mielessä kuin liberaalit sen ymmärtävät, se on tyhmintä, mitä yleensä voidaan uudelle Duumalle neuvoa.

Historia ei pidä toisinnoista. Uusi Duuma on vallankumouksen tuote, aivan toisenlainen kuin se, mitä Preussin toinen parlamentti oli aikoinaan. Duuma valittiin niin inhottavan ja halpamaisen painostuksen vallitessa, että kaikki se, mitä saksalainen „valtakunnan valheliitto” teki, on sen rinnalla pikkuasia. Eikä nykyisen Duuman vasemmistonkaan keskuudessa perustuslaillinen demokratia ole enää vallitsevana; nykyinen vasemmisto on vahvan sosialistisen ryhmän karaisema. Kysymys Duuman pikaisesta hajottamisesta ei myöskään ole kovin yksinkertainen asia. Ei tsaarivalta rupeaisi touhuamaan koko tässä yhtä

voimiakysyvässä kuin inhottavassakin vaalipainostushommassa, jos yksinomaan sen tahdosta riippuisi, hajotetaanko Duuma vai ei. Lainanantajia varten se tarvitsee kansanedustuslaitoksen, joka pelastaa sen vararikolta, eikä sillä ole enää pienintäkään mahdollisuutta — vaikkei se joutuiskaan niin ahtaalle — keksiä vielä viheliäisempää vaalijärjestelmää ja harjoittaa vielä häikäilemättömämpää vaalien painostamista.

Tässä suhteessa oli preussilaisella taantumuksella sentään vuonna 1849 suuri valtti: kumottuaan yleisen äänioikeuden ja saatettuaan voimaan kolmiluokkaisen vaalijärjestelmän se sai sellaisen niin sanotun kansanedustuslaitoksen, joka ei tehnyt sille mitään vakavampaa vastarintaa, mutta niille, jotka antoivat lainaa valtiolle, se oli kuitenkin jonkinlaisena takeena.

Nimenomaan uuden Duuman vaalit osoittivat, että Venäjän vallankumouksen voima ja vauhti on paljon suurempi kuin se oli aikoinaan Saksan vallankumouksella. Varmaa on sekin, että vallankumous ei valinnut uutta Duumaa sattumalta, että vallankumous aikoo käyttää sitä. Mutta vallankumous pettäisi itsensä, jos se seuraisi saksalaisten liberaalien viisaita neuvoja ja pyrki hankkimaan kansanluottamusta „myönteisellä työllä” siinä mielessä, mitä liberaalit tällä työllä tarkoittavat; menetellen sillä tavalla se astuisi samalle kurjalle ja häpeälliselle tielle, jota saksalainen liberalismi on jo kuusikymmentä vuotta kulkenut. Se, mitä tuo kummallinen sankari ymmärtää „myönteisellä työllä”, johtaisi vain siihen, että uusi Duuma auttaisi tsarismia pääsemään finanssipihdeistä ja saisi siitä palkakseen vähäisen almun niiden „reformien” muodossa, joita vain jonkin Stolypinin ministeriö kykenee saamaan aikaan.

Valaisemme käsitystä „myönteinen työ” historiasta otella esimerkillä. Kun Kansalliskokous kesällä vuonna 1789 yhdessä yössä vapautti Ranskan talonpojat, niin nerokas nahkansamyynyt seikkailija Mirabeau, perustuslaillisen demokratian suurin sankari, antoi tälle tapahtumalle lennokkaan nimityksen: „inhottavat orgiat”. Mutta meidän mielestämme se oli „myönteistä työtä”. Ja päinvastoin Preussin talonpoikien vapauttaminen, jota suoritettiin kilpikonnan vauhdilla 60 vuoden aikana, vuodesta 1807 vuoteen 1865, ja jonka yhteydessä julmasti, säälimättä tuhottiin

lukematon määrä talonpoikia,— oli liberaalimme mielestä „myönteistä työtä”, josta he toitottavat koko maailmalle. Meidän mielestämme se oli „inhottavat orgiat”.

Niinpä siis uuden Duuman, jos se haluaa täyttää historiallisen tehtävänsä, pitää ehdottomasti ryhtyä „myönteiseen työhön”. Siinä suhteessa vallitsee ilahduttava yksimielisyys. Kysymys on vain siitä, minkäluontoista tämän „myönteisen työn” täytyy olla. Me puolestamme luotamme ja toivomme, että Duuma olisi Venäjän vallankumouksen ase, vallankumouksen, joka on sen synnyttänyt.

* * *

Tämä Mehringin kirjoitus panee tahtomattakin ajattelemaan Venäjän sosialidemokratiassa nykyään esiintyviä virtauksia.

Ennen kaikkea ei voida olla mainitsematta, että kirjoittaja, verratessaan Venäjän vuoden 1905 ja sitä seuranneiden vuosien vallankumousta Saksan vuosien 1848—1849 vallankumoukseen, asettaa rinnakkain ensimmäisen Duuman ja kuuluisan „sovittelijain kokouksen”. Tämä viimeksi mainittu sanonta kuuluu Marxille. Näin hän nimitti „Uudessa Reinin Lehdessään”¹³⁴ sen kauden saksalaisia liberaaleja. Ja hänen antamansa lisänimi piirtyi historiaan porvarillista vallankumousta arvioineen proletaarisen ajattelun pysyvänä perintönä.

„Sovittelijoiksi” Marx nimitti vallankumouksellisen kauden saksalaisia liberaaleja siitä syystä, että liberaalisen porvariston poliittisen taktiikan perustana oli silloin „sovitteleteoria”, kruunun ja kansan, vanhan vallan ja vallankumouksen voimien sovittelu keskenään. Tämä taktiikka ilmensi Saksan porvariston luokkaetuja Saksan porvarillisessa vallankumouksessa: porvaristo pelkäsi vallankumouksen viemistä loppuun saakka, pelkäsi proletariaatin itsenäisyyttä, pelkäsi talonpoikaiston täydellistä voittoa talonpoikien keskiäikäisistä riistäjistä — tilanherroista, joiden taloudessa oli siihen aikaan paljon maaorjuudellisia piirteitä. Porvariston luokkaedut kannustivat sitä kauppoihin taantumuksen kanssa („sopimukseen”) vallankumousta vastaan, ja liberaaliset intelligentit, jotka olivat luoneet „sovitteleteorian”, verhosivat sillä vallankumouksesta luopumistaan.

Mehringin esittämä erinomainen sitaatti osoittaa selvästi, kuinka Marx vallankumouksellisella kaudella ruoski tuota sovittelevaa porvaristoa. Ja ken tuntee Mehringin julkaisemat Marxin ja Engelsin teokset 40-luvulta, varsinkin heidän kirjoituksensa „Uudessa Reinin Lehdessä”, hän tietenkin tietää, että *sellaisia* sitaatteja voitaisiin esittää suurempikin määrä.

Ajatelkoot tätä ne, jotka yrittävät Plehanovin tavoin vedota Marxiin puolustaakseen sosialidemokratian oikeistosiiven taktiikkaa Venäjän porvarillisessa vallankumouksessa! Sellaisten henkilöiden perustelun pohjana on sitaattien epäonnistunut valinta: he lainaavat yleisiä väittämiä suurporvariston tukemisesta taantumuksellista pikkuporvaristoa vastaan ja soveltavat niitä epäkriittisesti venäläisiin kadetteihin, Venäjän vallankumoukseen.

Mehring antaa näille henkilöille hyvän opetuksen. Ken tahtoo saada Marxilta neuvoa proletariaatin tehtäviin nähden porvarillisessa vallankumouksessa, hänen on otettava ne Marxin päätelmät, jotka koskevat *nimenomaan* Saksan porvarillisen vallankumouksen kautta. Ilmankos meidän menshevikkimme kiertävätkin noita päätelmiä niin pelokkaasti! Me näemme noiden päätelmien ilmentävän mitä täydellisimmin, mitä selvimmin sitä armotonta taistelua *sovittelevaa* porvaristoa vastaan, jota venäläiset „bolshevikit” käyvät Venäjän porvarillisessa vallankumouksessa.

Saksan porvarillisen vallankumouksen aikana Marx piti proletariaatin perustehtävänä vallankumouksen viemistä loppuun saakka, johtoaseman valloittamista proletariaatille, „sovittelevan” porvariston petturuuden paljastamista, kansanjoukkojen ja varsinkin talonpoikaiston* vapauttamista tuon porvariston vaikutuksesta. Tämä on historiallinen tosiasia, josta voivat vaieta tai jonka voivat jättää huomioonottamatta vain ne, jotka turhaan käyttävät Marxin nimeä.

Ja tämän kanssa on kiinteässä, erottamattomassa yhteydessä Mehringin antama arvio „myönteisestä työstä” ja „inhottavista orgioista”.

Tämä hänen rinnastuksensa on niin osuva isku venäläisille liberaaleille, kadeteille, jotka ajavat nyt toisessa

* Saksan porvaristo pettää *luonnolliset liittolaisensa, talonpoikaiston*.— sanoi Marx v. 1848 arvioidessaan talonpoikaiston osuutta porvarillisessa vallankumouksessa¹³⁵.

Duumassa läpi kenttöoikeuksiin nojaavan itsevaltiuden budjetin hyväksymistä, että jos lisäisimme jotain Mehringin sanoihin, niin se merkitsisi itse asiassa niiden heikentämistä.

Asetamme Mehringin katsantokannan vastakohtaksi Saksan sosialidemokraattien oikean siiven katsantokannan tässä kysymyksessä. Lukijat ovat tietenkin selvillä siitä, että Mehring, samoin kuin koko „Neue Zeit'in” toimituskollegio, on vallankumouksellisen sosialidemokratian kannalla. Päinvastaisella, opportunistisella kannalla ovat bernsteiniläiset. Heidän pää-äänenkannattajanaan on aikakauslehti „Sozialistische Monatshefte” *. Tämän aikakauslehden viimeisestä kirjasesta (huhtikuu, 1907) löydämme erään hra Roman Streltsovin kirjoituksen: „Venäjän toinen parlamentti”. Kirjoitus on täynnä vihamielisiä hyökkäilyjä bolshevikkeja vastaan, joita kirjoittaja, nähtävästi lisätäksseen myrkyllisyyttä, nimittää „leniniläisiksi”. Se, kuinka tunnollisesti tämä streletsi informoi saksalaista lukijakuntaa, näkyy vaikkapa siitä, että siteeratessaan purevimpia kohtia Pietarin vaalien aikaisista Leninin kirjasista, kirjoittaja *vaikenee* siitä valapattoisesta *kahtiajakamisesta*, jonka menshevikit järjestivät ja joka sai aikaan taistelun kahtiajakaantumisen perustalla!

Mutta tästä sivumennen. Meille on tärkeää se, miten bernsteiniläinen asettaa kysymyksen periaatteellisesti. Menshevikkejä ja *erittäinkin Plehanovia* hän ylistelee Venäjän sosialidemokratian *realistisena siipenä*. Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja „Vorwärts” ** saa sen lauseen johdosta, että kansa on lähettänyt toiseen Duumaan taistelijoita (Vorkämpfer) eikä anojia (Fürsprecher), nuhteita „realistilta”: „„Vorwärts” nähtävästi näkee nykyisen tilanteen Venäjällä yhtä ruusunvärisenä kuin leniniläisetkin” (mainitun kirjasen s. 295) ***. Kirjoittajan johtopäätös on selvä. „Siis”, kirjoittaa hän kirjoituksensa lopussa, „siis on varjeltava Duumaa (Erhaltung der Duma), sellainen on toistaiseksi yleensä koko opposition päämäärä”. Ja

* — „Sosialistinen Kuukausijulkaisu”. *Toim.*

** — „Eteenpäin”. *Toim.*

*** Ohimennen sanoen. Ei ole ehkä haittaksi lisätä, että me ainakin olemme syvästi ja kaikesta sydämestämme kiitollisia hra Streltsoville hänen pyrkimyksensä saattaa bolshevikit huonoon valoon Saksan sosialidemokratian silmissä. Hra Streltsov tekee sen niin... taitavasti, ettemme voisi toivoakaan parempaa liittolaista bolshevismien propagandiseksi Saksan sosialidemokraattien keskuudessa. Ponnistelkaa, ponnistelkaa, hra Streltsov!

edelleen: sosialistien ei pidä „hukata voimiaan täysin hyödyttömään taisteluun kadetteja vastaan” (sama, s. 296).

Tehköön lukija itse johtopäätöksen „inhottavia orgioita” koskevan Mehringin ajatuksen kulun ja „varjelkaa Duumaa” tunnusta koskevan herrojen Streltsovien ajatuksen kulun vertailusta.

Sellainen vertailu voi täydellisesti korvata bolshevikkien ja menshevikkien nykyisessä Duumassa harjoittaman politiikan kommentaarit,— Valtakunnanduumaan suhtautumista koskevien bolshevististen ja menshevististen päätöslauselma-ehdotusten kommentaarit.

Kirjoitettu huhtikuussa 1907

*Julkaistu vuonna 1907 kokoelmassa
„Taktiikkakysymyksiä” II
Allekirjoitus: K. T.*

*Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan*
